

Vraaggerichte zorg voor mensen met dementie. Toetsing van een methodiek.

Gepubliceerd: 29-09-2008 Laatste bijgewerkt: 06-05-2024

De doelstelling van dit onderzoek is het toetsen van de effectiviteit van een methodiek die beoogd inhoud te geven aan vraaggerichte zorg voor mensen met dementie en mantelzorgers en een hulpmiddel te zijn voor professionele zorgverleners om...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestart
Type aandoening	Dementie en amnestische stoornissen
Onderzoekstype	Interventie onderzoek

Samenvatting

ID

NL-OMON33559

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Vraaggerichte zorg voor mensen met dementie. Toetsing van een methodiek.

Aandoening

- Dementie en amnestische stoornissen

Synoniemen aandoening

dementie - ziekte van Alzheimer

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: GGZ Den Bosch (Den Bosch)

Overige ondersteuning: Verschillende verpleeghuis-;verzorgingshuis- en thuiszorginstellingen en GGZ uit de regio 's-Hertogenbosch (zij bijlage 5 in het onderzoeks protocol).

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: cliëntperspectief, dementie, kwaliteitszorg, vraaggerichte zorg

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

Mensen met dementie:

1. ervaren mate van vraaggerichtheid van de zorg
2. ervaren kwaliteit van leven
3. ervaren kwaliteit van zorg

Mantelzorgers:

1. ervaren mate van vraaggerichtheid van de zorg
2. ervaren kwaliteit van leven
3. ervaren kwaliteit van zorg

Zorgverleners:

1. de ervaren competenties om vraaggerichte zorg te kunnen bieden

Secundaire uitkomstmaten

Mensen met dementie:

4. de hoeveelheid tegemoetgekomen behoeften
5. de hoeveelheid onvervulde behoeften

Mantelzorgers:

4. de hoeveelheid tegemoetgekomen behoeften
5. de hoeveelheid onvervulde behoeften

6. de ervaren druk door informele zorg

7. het gevoel van competentie

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Door het overheidsbeleid, nieuwe wetgeving, veranderde verhoudingen in de samenleving en de opkomst van cliëntenorganisaties binnen de gezondheidszorg in Nederland is de laatste jaren het accent steeds meer komen te liggen op de actieve rol van de cliënt in de zorgverlening. In plaats van de zorg *aanbodgericht* aan te bieden, willen instellingen in de gezondheidszorg de zorg af-stemmen op de wensen van cliënten en op die manier *vraaggerichte* en soms *vraaggestuurde* zorg nastreven. De hulpvraag wordt maatgevend voor het hulpaanbod en de organisatie van de gezondheidszorg. Om dit te realiseren wordt binnen de gezondheidszorg onder andere gewerkt aan zorgprogramma*s (Van Baalen, 2002).

In de regio *s-Hertogenbosch hebben verschillende zorgaanbieders (verpleeg- en verzorgingshuizen, thuiszorg en GGz) het initiatief genomen om een regionaal zorgprogramma voor mensen met dementie te ontwikkelen. In een regionaal zorgprogramma staat het gehele zorgaanbod van de regio voor een specifieke doelgroep op een eenduidige manier omschreven. De basis voor een zorgprogramma vormen de wensen en behoeften van deze specifieke doelgroep en het is daarom belangrijk te inventariseren wat de wensen en verwachtingen ten aanzien van (kwaliteit van) zorg zijn van mensen met dementie en mantelzorgers. Deze inventarisatie wordt uitgevoerd in het kader van een promotieonderzoek. De eerste fase van het onderzoek is verricht in 2005-2006 en uitvoering ervan werd goedgekeurd door de Medisch Ethische Toetsingscommissie voor Instellingen in de Geestelijke Gezondheidszorg (METiGG, protocol 5.120) De resultaten van de eerste fase van het onderzoek zijn beschreven in een separaat verslag (Van Baalen, 2007). In dit onder-zoeksprotocol wordt de tweede fase van dit onderzoek beschreven.

In dit tweede stadium van het project staan naast het begrip 'kwaliteit van zorg', de begrippen 'behoeften' en 'kwaliteit van leven' centraal. In een concept model 'vraaggerichte zorg voor mensen met dementie' worden deze begrippen met elkaar verbonden. De verwachting is dat een methodiek die op een gestructureerde manier de behoeften van mensen met beginnende dementie en mantelzorgers en de belangrijke aspecten rond kwaliteit van zorg vanuit het cliëntperspectief onderzoekt een bijdrage kan leveren aan het realiseren van vraaggerichte zorg. Met het gebruik van deze methodiek ('Cliënt Centred Care-Dementia' - werknaam 'CCC-DEM') kan de zorgverlener de zorgbehoeften van de cliënt en zijn mantelzorger op een systematische manier verduidelijken en kan zorg worden aangeboden die kwalitatief aansluit bij wat de cliënt

belangrijk vindt.

Doel van het onderzoek

De doelstelling van dit onderzoek is het toetsen van de effectiviteit van een methodiek die beoogd inhoud te geven aan vraaggerichte zorg voor mensen met dementie en mantelzorgers en een hulpmiddel te zijn voor professionele zorgverleners om vraaggerichte zorg te kunnen bieden.

Onderzoeksopzet

Dit onderzoek heeft een quasi-experimenteel design. De interventie wordt enkelblind toegepast (enkel degene die de interventie toepast weet dit, de proefpersoon niet). Er zal sprake zijn van een experimentele en een controlegroep die via rando-misatie zullen worden samengesteld. Er zal één voor- en één nameting worden gedaan. De uitvoering is niet zuiver experimenteel omdat de onderzoeksgroepen niet alleen verschillen in interventie, maar ook in de persoon die de interventie toepast.

Schematisch ziet het design er als volgt uit:

Tijdstip t 0 t1 t 2

R Groep I O X C M O experimentele groep

R Groep II O Xa M O controlegroep

O staat voor *observation*: gegevens worden verzameld

X experimentele interventie (inzet methodiek)

Xa reguliere zorg

t 0,1,2 tijdstip 0 (voormeting), tijdstip 1 (6 weken na t0) en tijdstip 2 (3 maanden na t 0)

C controle op toepassen van de methodiek door de professionele zorgverlener (compliance)

M maatregelen die voortvloeien uit de methodiek of reguliere zorg

R randomiseren, door randomisatie worden respondenten volgens toeval aan de experimentele of controlegroep toegewezen

Onderzoeksproduct en/of interventie

In de experimentele groep wordt door casemanagers een methodiek gebruikt waarmee de zorgverlener de vraag van de cliënt en zijn mantelzorger op een systematische manier kan verhelderen op basis waarvan in overleg een passend zorgaanbod gevonden kan worden wat kwalitatief aansluit bij wat de cliënt belangrijk vindt. De controlegroep krijgt reguliere zorg.

Inschatting van belasting en risico

Medewerking wordt aan mensen met beginnende dementie gevraagd voor het beantwoorden van vragen betreffende hun oordeel over de ervaren kwaliteit van leven, de vraaggerichtheid van de zorg, behoeften en de ervaren kwaliteit van zorg. Deze vragen worden op 3 verschillende tijdstippen met mensen doorgenomen wat in totaal ongeveer 3,5 uur tijd in beslag zal nemen (2x 1,5 uur en 1x 1/2 uur). Aan het onderzoek zijn geen risico's verbonden.

Contactpersonen

Publiek

GGZ Den Bosch (Den Bosch)

Postbus 70058
5201 DZ 's-Hertogenbosch
NL

Wetenschappelijk

GGZ Den Bosch (Den Bosch)

Postbus 70058
5201 DZ 's-Hertogenbosch
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)
65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen

(Inclusiecriteria)

Mensen met dementie:

- de diagnose dementie is gesteld
- er is sprake van *beginnende* tot *matige* dementie (Global Deterioration Scale (GDS) niveau 3, 4 of 5 en MMSE $\geq$ 12 en lager dan 24 (Mini-Mental State Examination)
- de cliënt is bekwaam om informed consent voor deelname aan het onderzoek te geven naar het oordeel van de casemanager
- de cliënt spreekt de Nederlandse taal
- de cliënt is in staat om gedurende een ongeveer 1 uur durend interview vragen te beantwoorden naar inschatting van de casemanager, waarbij het begrip, gehoorsvermogen en gezichtsvermogen toereikend zijn
- de cliënt heeft een centrale mantelzorger die mee wil werken aan het onderzoek;

Mantelzorgers:

- de mantelzorger heeft een naaste met dementie die deelneemt aan het onderzoek
- de mantelzorger is bekwaam om informed consent voor deelname aan het onderzoek te geven naar het oordeel van de casemanager
- de mantelzorger spreekt de Nederlandse taal
- de mantelzorger is in staat om enkele vragenlijsten in te vullen wat ongeveer * uur in beslag neemt

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

- diagnose Mild Cognitive Impairment (MCI)
- ernstige gedragsproblemen

Onderzoeksopzet

Opzet

Type:	Interventie onderzoek
Onderzoeksmodel:	Parallel
Toewijzing:	Gerandomiseerd
Blinding:	Enkelblind
Controle:	Geneesmiddel
Doel:	Organisatorisch/zorgonderzoek

Deelname

Nederland	
Status:	Werving gestart
(Verwachte) startdatum:	01-10-2008
Aantal proefpersonen:	256
Type:	Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO	
Datum:	29-09-2008
Soort:	Eerste indiening
Toetsingscommissie:	METIGG: Medisch Ethische Toetsingscommissie Instellingen Geestelijke Gezondheidszorg (Utrecht)
Goedgekeurd WMO	
Datum:	05-11-2008
Soort:	Amendement
Toetsingscommissie:	METIGG: Medisch Ethische Toetsingscommissie Instellingen Geestelijke Gezondheidszorg (Utrecht)
Goedgekeurd WMO	
Datum:	06-05-2009
Soort:	Amendement
Toetsingscommissie:	METIGG: Medisch Ethische Toetsingscommissie Instellingen Geestelijke Gezondheidszorg (Utrecht)

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register

CCMO

ID

NL24662.097.08